

srenje; toda v odborovi seji, v kateri se je zastran izločitve sklepalo, imeli so nasprotni kmetski glasovi večino. S Sladko goró nečemo združeni ostati, ločiti se pa sami ne moremo, to je res „divji zakon“.

Obernoli smo se tržani v tej stiski do dež. odbora, in pričakujemo pomoči, dasi nas je omejenen srenjski pisar počrnil, češ, da smo tržani tako ubogi, da si še soli in zabela za kuho s čim kupiti nimamo. Naj bi bil pisar rajši sol zá-se obdržal!

Za poduk in kratek čas.

Turki pri Radgoni.

(Pripovedka iz leta 1418. *)

Turka bomo pozabili,
Kakor da bi čenje brali;
Pred miró ne bomo dali.
Dokler ga ob tla ne djalí! —
Narod. pes.

Radgona, imenovana v starih listinah Ratkov grad (Ratgoisburg), bila je najbrž že pred tisoč leti, ko je vladal nad našim narodom med Pesnico in „blatnim jezerom“ slavní vojvoda Privina, slovensko naselišče. Stoji tik slednjih panog „slovenskih gorí“ kraj reke Mure na krasnem velikem polju, in je, rekel bi, mejaš med Ogersko in Štajersko, ter med Slovenci in Nemci. To ugodno njeno stališče dalo je Radgoni v preteklih vekih znamenit pomen. V dobi magjarskih in turških navalov prestvarjena v močno trdnjavo in pridobivša si mnogo imenitnih predprav, razcvetela je v bogato tržno središče celega kraja. A bila je tudi vrla obramba deželi v tadanjih bojnih stiskah. Še dendenes, dasi že davno ni več trdnjava, kaže Radgona boljša obzidja in okope kakor ktero bodi mesto v deželi.

Slovenec se rad spominja vzlasti dolgoletnih bojov s krvoločnim Turčinom, ter pripoveduje sinovom o hudih težavah in slavnih delih svojih predstarišev v nepovoljnih časih, ki so bili polni terpljenja, ko so jih trli železnim jarmom sužnosti tlake in vojske. Čuditi se je res, da še naš narod, kateri je prebolel toliko ran, ni propal, marveč še živi in se vedno razvija kot krepak mladenič! Gotovo, to ti je narod dobrega jedra, močne postave, narod trdnega zdravja! In dasi je majhen, njemu vendar sije lepša bodočnost, ako sedanje nemile razmere z navdušeno strpljivostjo srečno premaga.

Za Radgono in sosednje Slovence jih ni bilo dni nevarnejših, a tudi ne slavnijših mimo leta 1418. Že dobrih dvajset let poprej, po zmagi pri Nikopolu, se je bil Turčin zagledal v lepoto in bogastvo štajerske zemlje, priplenivši kraj Drave do starega Ptujja. Željen blagá in sužnikov na-

bere tedaj Ahmetbeg, vojskovodja turškega carja, v Bosni nad dvajset tisoč vojakov, ter prihruje kakor nevihta na južno ogersko zemljo. Ni ga bilo junaka, ki bi se lupežu tukaj postavil na upor; gledal je povsod le prejšnja dela grozovitih svojih rok, — razvaline, pustoto in revšino. Zažene se torej mimo Kaniže po staroslovenskih pokrajinah proti štajerski meji. Že pase volku enak svoje oči na belih cerkvah in rodovitnih hribih „slovenskih gorí“, in jih kaže utrjeni vojski, — kar mu ustavita pot dereča Mura in dobro utrjena Radgona. Ko ošaben Turčin svest si svoje silne moči, malo mesto zagleda, ki se je prvo drznilo vrata mu zapreti in se postaviti v bran, zažene debeli krah in pošlje brz po vojščaku oster ukaz, se podvreči ter mestne ključee donesti, ako ne, bo preden solnce drugikrat zaide, vse mesto prah in pepel, prebivalcev glave pa bodo na kolih tičale.

Strašno žuganje zares, toda v Radgoni ni bilo mevž in plašljivcev. Zvedeli so bili mestjani za teden poprej, kakošna nevarnost jim žuga, in dobro so se pripravili, nepovabljené goste dostojno sprejeti. Ena misel navdajala je vse: da je bolje umreti za drago domačijo kot tolovajem se podati in v sužnost iti. Sporočijo tedaj Ahmetbegu, da kristjanov šega ni, udati se plahotno, temuž zmagati — ali življenje zastaviti. Ako ima tedaj žeje po mestu, naj si le pride sam odpirat vrat! — Takega odgovora ni Ahmetbeg pričakoval. Kakor človek, ki ga je pičila kača, skoči po koncu, ter psovaje kristjane pesjo drhál, priseže mestu in slednjemu prebivalcu pogubo. Obsede jih hitro z oddelkom svojih trum, drugemu oddelku pa ukaže postaviti tabor ter pripravi mnogovrstnega orodja za naskok. To ti je bil zdaj lagoj in ropot, vrenje in mrgolenje turške vojaščine, da se je zemlja tresla in se odbijal glas na ure daleko!

Radgona bila je ta čas že precej dobra trdnjava. Oklenjena visokim zidovjem imela je še v posebno brambo krog in krog po okopih napeljana Muro, tako, da je stala na otoku. Dober varh jej je tudi bil tik desnega Murinega obrežja na strmem hribu postavljen trden grad. Tudi junaških brambovcev ni manjkalo v mestu. Bili so orožja vajeni domači možjé, a bilo jim je na pomoč tudi mnogo okoličanov, pribežalših s ženami in deco za obzidje, in vzlasti dve sto deželnih vojakov s hrabrim načelnikom Radvičanom.

(Dalje prihodnjič.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Včasih pokažejo poslanci skrčenega drž. zbora, da jih ni volja pritrdjevati vsemu, kar vlada hoče. Taka je bila z vladnim predlogom, da sme vlada porote začasno tudi ustaviti, čemur se je ustavni odbor iz začetka upiral. Ker pa vlada ni odstopila in ustavakom

*) Podlaga tej pripovedki je — brez ozira na novejšje spiske — vzlasti poročilo koroškega letopisca Megierja.